

İDARE MERKEZİ
ANKARA, İstanbul Caddesi
Maarif Eminliği yanında

İSTANBUL BÜROSU
İstanbul, Ankara Caddesi
No — 87

HAYAT

Fiatı her yerde 15 kuruş
seneliği, posta ile 7,5 Türk Lirası
(Ecnebi Memleketlere 7,5 Dollar)

Abona ve ilan için İstanbul
bürosuna muracaat edilir
Yazı işlerinin mercii Ankara
merkezidir

Hayata, daima hayata.. Dünyaya daha çok hayat katalım!

— NIETZSCHE —

Cilt: V

Ankara , 6 Kânunevel, 1928

Sayı: 106

EDEBİYAT SENESİ

Yazan: NAHİT SİRRI

Bütün bir senenin kıymetli eserlerini pek kısaca olsa da mevzuubahs kılmak ve mühim hadisati kalemiyesini söylemek davasında bulunan bir mekale-nin nasibi, sathî ve nakıs olma-kıdır. Edebiyat ve neşriyat haya-tımız nakadar fakir zannedilirse edilsin, bir senesinin âsar ve hadisatını böyle bir mekalenin hudutları içinde lâıkiyle hulâsa etmeğe imkân olamaz ve bunu evvelden söylemek bir borçtur.

Bu vazifeyi edadan sonra mevzua girince, her şeye takdimen söylenmesi ve bin birinci defa olarak bile anlatılması icap eden şey, harf inkılabının edebiyat hayatımıza getireceği mes'ut ve yakın inkişafı kayt ve tebcildir.

Bu inkilap adamakıllı okuyup yazmağı mahtut bir tabakanın imtiyazı olmaktan kurtaracağı gibi, kalem sahiplerine kalemleri sayesinde yaşamak imkânını verecek, diger taraftan da, fikrî hiç bir mezîyetleri olmadığı halde şişkin ve kof cümlelerle karilerin gözlerini boyayan bazı kimseleri beyhude yere kâğıt karalamaktan kurtaracaktır. Tahakkuku uzun senelerin ardında sandığımız bu büyük inkılabı ihtiva eden 1928 senesi edebiyat ve fikir tarihimizde emsalsiz bir mevki kazanmış olduğu gibi bu senenin (*Gazi*)den aldığı eşsiz mazhariyet bundan ibaret değildir. Çünkü (*Gazi*) *Anadolu* harekâtını vücade getirmek üzere *Samsuna* ayak bas-dığı günden beri ibda ettiği efsanevî kahramanlık dastanını bu sene içinde yazup okumuş

ve bastırmıştır. Ulvî bir sadelikle sadece (*Nutuk*) ismini taşıyan ve san'atın hiç bir hilesine ve hiç bir vasıtai teheyücüne tenez-zül etmediği halde ebedî bir san'at âbidesi halinde türkceyi de ebedileştiren bu eser, tarihi yapan eazımın bu yaptıkları tarihi yazamayacakları hakkındaki asırdide kanaati de yıkıyor. Jül Sezara Roma tarihinde olduğu kadar edebiyatının tarihinde de bir şahika kazandıran Gol kıt'a-sının fethi hikâyesi bile, (*Gazi*)nin mucizeli bir lisanla anlattığı mu-cizeler yanında sönük ve basit!

(*Nutuk*) için kalbimin ve di-mağımın en derin hayranlığını söylemeğe çalıştıktan sonra bu zirveden iniyor, ve bütün mahsu-lâtı edebiyeyi üçe ayırıyorum: Romanlar, mensur asarı edebiye, şiir kitapları.

Roman olarak bu sene Yakup Kadrinin (*Hüküm Gecesi*) eseri kitap halinde basıldı ve (*Sodom ve Gomore*) isminde bir roman da tefrika edildi. Her ikisi de siyasî olan bu romanlarının ilkinde ittihatçıların hakimiyeti altında muztarip ve ikincisinde itilâf dev-letlerinin pençesinde bedbaht bir İstanbul tasvir eden Yakup için birinci kitapta çok muvaffak dememek mümkün olmadığı gibi ikincisinde daha fazla muvaffak olamazdı diye düşünmemek de gayri mümkündür. Reşat Nurinin softaları ürkünç bir ziya içinde gösteren (*Yeşil Gece*)si, inkilap edebiyatının kazandığı pek değerli bir roman, (*Acımak*) ise katî şeklini bulamayup roman olarak başladığı halde büyük hikâye

kalıbına girmiş fakat güzel bir eser, ve gene bu sene içinde çıkan (*Leyla ile Mecnun*) hikâ-yeler mecmuasıdır.

Mehmet Rauf beyin(Son Yıldız) romanı, gerek lisan ve gerek roman teknikı itibariyle (Eylül) kadar zaif, fakat ondaki ruh ve ateşten de haylı mahrumdur.

Peyamî Sefa beyin (Bir ak-şamdı) ismindeki eseri, tahkiye ve lisanındaki bazı garabetlere ve ifratlara rağmen, kariine ekser sahifesinde kudretle tesir eden ve sayfalarında bir mütefekkirin ve şairin varlığı hissölunan bir kitaptır.

Ercüment Ekrem beyin yazdığı (*Gemiaslanı*) çok yakın olduğu halde insana pek uzaklaşmış gelen bir zamanı güzel canlandır-dığı gibi, Mahmut Yesarinin (Ak saçlı genç kıızı) hoş bir kitaptır. Henüz bitmeyen (*Hinç*) romanında ise, sayfalardan fırla-yan bir yahudi faizçi çehresini, yaşıyacak bir sima sanıyorum.

Nevini de, edebiyatımızdaki yerini de şahsiyetinin hududunu da tayin pek güç olan Akagün-düzün bu sene (*Tanktango*), (*Dik-men yıldızı*), (*Hayattan hikâyeler*), (*Odun kokusu*) isimli eserleri kitap halinde çıktı. Bütün yazılarını oku-mağa belki ömrü beşer yetmeyen bu muharririn kullandığı malzeme-içinde nefis şeyler de yok değıl-dir. (*Baltacı ile katerina*) isimli fan-tezi romanıyla (*Va-nu*) Bönüva ve Dökobra tarzında muvaffak bir nümune verdi. Ethem İzzet beyin (*Iztırap çocuğı*) romanına gelince, haylı melodrama kaçan bu eser, muharririnin pek iyi bildiği gaze-

tecilîk âlemini iyi canlandırıyor. İçli bir kaç küçük nesir altında imzası görülmüş olan Ziya Refik bey (İlk ve son mektup) isminde bir de büyük hikâye neşretti. Tekniği ve lisanı kusurlu olan bu eserde, muharririn çok daha iyi eserler vermeğe istidadı da anlaşılmaktadır.

İsimleri bu rasgele sayış esnasında, en yeni hikâyecimizden bir üstada geçerek, Hüseyin Rahmi beyin aynı nafiz nazar ve aynı açık ve tatlı lisanla eserler yazmakta devam ettiğini söyleyeceğim. (Mezarından kalkan şehit), (Kokotlar mektebi), (Şeytan işi) bu seneki mahsulâtî kalemiyesidir. Bütün meziyetlerini teslim ettiğim bu eserlerde, bir az fazla uzatılmış felsefeler ve muhavveler de yok değil. Hüseyin Rahmi bey kadar çok okunan bir romancı da Bürhan Cahit beydir. İlk önce Şişli ve Büyükada hanımendilerinden fazla bahseden bu muharrir bu sene verdiği (Ayten), (Harp dönüşü), (Bir çatı altında) eserleriyle bu yeknesaklıktan kurtulmuştur. (Harp dönüşü) nü digelerine tercih ettim. İnsanın bedenî isittaatini de en basit tarih hakikatlarını da istihkar eden masalların binlere balığ sahifeleri içinde birdenbire lirik satırlar da veren Nizamettin Nazif, (Kara Davut) un iki cildiyle (Köroğlu) ve (Delideryalı) kitaplarını bastırdı.

Roman ve hikâye vadisindeki kitaplardan artık ayrılınca, öteki eserlerin hepsinden evel (Damla Damla) yı mevzuubahs etmek isterim. Yeni harflerimizle yazılmış ilk eser olmak gibi bir mazhariyeti bulunan bir küçük cilt ki, Ruşen Eşrefin imzasını taşıyor. İçinde hem ölüm nevmidisi hem hayat aşkı taşan ve Hayyama, Tagora ve Lotiye kavuşan bu eseriyle, Ruşen Eşref mülâkat ve tasvir nevilerini edebiyatımıza ilk defa olarak getirdikten sonra üçüncü bir sahada da ihrazı za-

fer eylemiş oluyor. Türk ocaklarının müessisi sıfatıyla her türkün sevgisine hak kazanmış olan Hamdullah Subhi beyin bu sene ve (Dağ Yolu) ismiyle ilk cildi çıkan nutuklarını okuyanlar, onun nakadar kıymetli ve müheyyic bir hatip ve edip olduğunu bir daha tastik edeceklerdir. Ahmet Haşım bey de vaktiyle çıkmış bazı nesirlerini (Gurabahaneî lâk-lâkan) unvanı altında neşretti. Çoğu mesteden ve hepsi düşündüren bu yazıları büyük bir sevinçle okudum ve sevincimin sebebi üstadın bu sene verdiği nesirlerde bu küçük kitapdakilerden de güzeller olmasından, yanı Haşımde san'atin gittikçe itilasındandır.

Henüz kitap şekline girmemiş olmakla beraber, Falih Rıfki beyin (*Brezilya seyahatnamesi* nin) seyahatların edebiyata hediye ettiği eserler içinde gerek lisan ve gerek fikir itibarıyla en güzellerden biri olduğunu söylemek isterim.

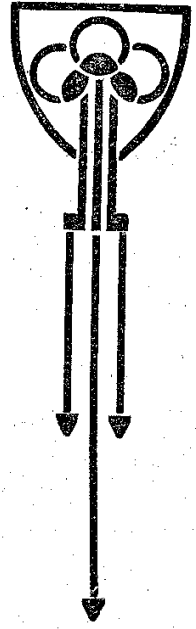
Felsefî eserlerin üsluplarındaki meziyetler sayesinde edebiyat sarayında sahibi makam olduklarını kabul ettiğimden, Mustafa Şekip beyin (Tarakki fikri) ismindeki eserini bilhassa zikrederim.

Bu senenin şiir kitaplarına gelince, Faruk Nafiz beyin (Suda Halkalar) ve Necip Fazıl beyin (Kaldırımlar) isimli eserlerini ilk önce söylemek lâzımdır. Farukun ilhamları coşgun ve zengin, ötekinde ise bazan pek derin fakat daima mahtut bir sahada mahsurdur. Bu sene içinde verdiği fıkraların bir kaçında türkenin temiz ve güzel nümunelerini okutan Yusuf Ziya bey, (Yanar Dağ) isimli fakat ismi gibi şiirleri ateşin olmayan bir şiir mecmuası neşretti. Kadın şairlerimizin belki en tanınmışları olan Şükûfe Nihal hanımın (Hazan Rüzgarları) eserinde citten güzel parçalar var. (Yedi

Meş'ale) isimli bir şiir kitabı sonrada maatteessüf idame edemedikleri bir mecmua çıkaran bazı gençler de, yeni bir mektep sahibi olmak hakkındaki iddialarını hakikat şekline koyamamış olmakla beraber, içlerinden Sabri Esat ve Yaşar Nabi gibi bir ikisi kuvvetli ümitler vermiş bulunuyorlar.

Bu sene içinde ilk defa olarak üdebamızın bir cemiyet teşkil etmiş olduklarını ve *Gazimizin* lutfen himayelerine mazhar buyurdıkları bu teşekkülden pek büyük faydalar beklendiğini söyleyerek bu fazla uzamış mekaleyi bitiriyorum.

NAHİT SIRRI

RUH

-Rıdvan Nafize-

Şekilden kesildi ruhun nasibi,
Karıştı vücudum karanlıklara.
Zerrede Rabbini bulan kul gibi,
Gel, aşkı yaşarmış gözümde ara!

İçlenme saçında aklar belirmiş,
Yüzünde gözyaşı yer etmiş diye:
Ateşin gönlüme bir kerre girmiş,
Ayırmış içimden beni ikiye...

Nasıl titriyorsa, senin yerine,
Bir çile saçının üstünde ömrüm,
Dünyaya gözünü yumarsan yine
Bir avuç toprakta seni görürüm.

FARUK NAFİZ